

Nr 10 A.

Godkänd av första kammaren den 17 juni 1921.

Godkänd av andra kammaren den 17 juni 1921.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående regleringen av utgifterna under riksstatens för år 1922 tionde huvudtitel, innefattande anslagen till handelsdepartementet.

(Statsutskottets utlåtande nr 10 A.)

Till Konungen.

I avseende å regleringen av utgifterna under riksstatens för år 1922 tionde huvudtitel, innefattande anslagen till handelsdepartementet, får riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla följande beslut:

Departementet.

1:o) Uti den till riksdagen den 7 januari 1921 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov i avseende å tionde huvudtiteln, innefattande anslagen till handelsdepartementet, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 1) att

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 14 saml. Nr 10 A.

dels från och med år 1922 höja det ordinarie anslaget till departementschefen, nu 17,000 kronor, med 7,000 kronor till 24,000 kronor;

dels besluta, att utbetalningen av avlöningen skall ske månadsvis i efterskott;

dels besluta, att vid ingången av januari månad år 1922 skall till departementschefen utbetalas ett belopp, motsvarande vad han skulle för sagda månad hava i förskott uppburit, om dittillsvarande avlöningsbestämmelser fortfarande varit gällande;

dels ock för sistnämnda ändamål anvisa på extra stat för år 1922 ett förslagsanslag, högst, 2,000 kronor.

Under hänvisning till vad riksdagen under punkt 1 av sin skrivelse nr 2 A anfört, får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels från och med år 1922 höjt det ordinarie anslaget till departementschefen, nu 17,000 kronor, med 7,000 kronor till 24,000 kronor;

dels beslutat, att utbetalningen av avlöningen skall ske månadsvis i efterskott;

dels beslutat, att vid ingången av januari månad år 1922 skall till departementschefen utbetalas ett belopp, motsvarande vad han skulle för sagda månad hava i förskott uppburit, om dittillsvarande avlöningsbestämmelser fortfarande varit gällande;

dels ock för sistnämnda ändamål anvisat på extra stat för år 1922 ett förslagsanslag, högst, 2,000 kronor.

2:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2) att

dels godkänna följande stat för handelsdepartementet att tillämpas från och med år 1922:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	130,500
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	3,300
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag, högst</i>	»	16,500

Förslagsanslag kronor 150,300;

dels ock under riksstatens tionde huvudtitel, med uteslutande av det under rubriken departementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli uppförda ordinarie bestämda anslaget, under samma rubrik i riksstaten för år 1922 uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 150,300 kronor.

Under åberopande av vad riksdagen under punkt 4 av sin skrivelse nr 2 A anfört, får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels bestämt antalet befattningshavare å ordinarie stat för handelsdepartementet på nedanstående sätt:

Befattningshavare.	Avlöningsgrad.
1 statssekreterare och expeditiöschef, arvode enligt 5 § i reglementet	—
2 kansliråd	B 20
4 förste kanslisekreterare	B 16
1 registrator	B 14
3 andre kanslisekreterare	B 13
1 kontorsskrivare, kvinnlig	C 5
1 kanslibitråde, kvinnligt	C 3
3 kontorsbiträden, kvinnliga	C 2
1 förste expeditiösvakt	B 3
2 expeditiövakter	B 1

dels godkänt följande stat för handelsdepartementet att tillämpas från och med år 1922:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 130,500
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	» 3,300
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag, högst</i>	» 16,500

Förslagsanslag kronor 150,300;

dels ock under riksstatens tionde huvudtitel, med uteslutande av det under rubriken *departementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli* uppförda ordinarie bestämda anslaget, under samma rubrik i riksstaten för år 1922 uppfört ett ordinarie förslagsanslag av 150,300 kronor.

3:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3) att till upprätthållande av handelsdepartementets verksamhet, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1922 anvisa ett förslagsanslag, högst, 13,500 kronor.

Då vad riksdagen i sin skrivelse nr 6 A, punkt 3, anført rörande avlöning till den i kommunikationsdepartementet anställde extra byråchefen för tekniska ärenden måste anses äga giltighet jämväl beträffande den befattningshavare, varom nu är fråga, har riksdagen funnit sig icke kunna bifalla den förhöjning av förevarande anslag, Eders Kungl. Maj:t föreslagit.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till *upprätthållande av handelsdepartementets verksamhet*, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1922 anvisat ett förslagsanslag, högst, 12,000 kronor.

Centrala verk med underlydande stater.

4:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4) att *dels* besluta, att i den tjänsteförteckning, vilken såsom bilaga åtföljer det av Eders Kungl. Maj:t till innevarande års riksdag framlagda förslag till avlöningsreglemente för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, må beträffande kommerskollegium vidtagas den ändring, att i stället för 14 uppföras 19 kvinnliga kontorsbiträden;

dels godkänna följande stat för kommerskollegium att tillämpas från och med år 1922:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	425,200
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	11,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag, högst</i>	»	117,000

Förslagsanslag kronor 553,700;

dels ock under riksstatens tionde huvudtitel, med uteslutande av det under rubriken kommerskollegium uppförda ordinarie bestämda anslaget, under samma rubrik i riksstaten för år 1922 uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 553,700 kronor.

Vidkommande först Eders Kungl. Maj:ts förslag i vad detsamma avser uppförande å ordinarie stat hos kommerskollegium av nya kvinnliga biträdesbefattningar, har riksdagen med hänsyn dels till den korta tid, som förlupit, sedan kollegii omorganisation ägde rum, dels ock till den förlängda tjänstgöringstid, som från och med nästkommande år inträder, ansett sig icke kunna bifalla en så relativt stor utökning av den ordinarie kvinnliga personalen, som Eders Kungl. Maj:t ifrågasatt. Då riksdagen emellertid vid prövning av förslaget i denna del funnit, att kollegium, oavsett berörda omständigheter, synes vara i behov av förstärkning av ifrågavarande personal, har riksdagen ansett sig böra medgiva, att ytterligare fyra kvinnliga biträdesbefattningar uppföras å kollegii ordinarie

stat. Försiktigheten har dock synts riksdagen bjuda, att allenast två av dessa uppföras i den med C 2 benämnda lönegraden och att de två övriga uppföras i lönegraden C 1. På grund härav kan den av Eders Kungl. Maj:t äskade anslagsposten till avlöningar åt ordinarie tjänstemän å 425,200 kronor nedsättas med 2,880 kronor till 422,320 kronor.

I sistberörda anslagspost ingå bland annat avlöningsmedel för fyra sekreterare, en kamrerare, fyra förste byråingenjörer, en teknisk konsulent, ett sjötekniskt biträde, tre förste aktuarier och en redaktör, vilka Eders Kungl. Maj:t föreslagit till uppförande i sextonde lönegraden. Enligt av riksdagen fattat beslut skola emellertid bemälda befattningshavare placeras i femtonde lönegraden. I följd härav har riksdagen funnit anslagsposten i fråga kunna ytterligare nedsättas med 14,400 kronor eller till 407,920 kronor.

Beträffande härefter Eders Kungl. Maj:ts framställning om förhöjning av det ordinarie anslaget till extra personal m. m. har riksdagen av samma skäl, som här ovan anförts för reducering av den till uppförande å ordinarie stat avsedda personalen, ansett sig icke kunna medgiva ökning av anslaget i den omfattning, Eders Kungl. Maj:t föreslagit. Riksdagen har ansett, att anslagsposten i fråga kan begränsas till 110,000 kronor. Av enahanda anledning har riksdagen ock funnit det av Eders Kungl. Maj:t å tilläggsstat för år 1921 äskade anslaget å 10,175 kronor kunna nedsättas till i runt tal 8,000 kronor.

Vad Eders Kungl. Maj:t i övrigt under förevarande punkt föreslagit, har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Enligt vad riksdagen alltså beslutat, skall det ordinarie anslaget till kommerskollegium för år 1922 bestämmas till (407,920+11,500+110,000) 529,420 kronor.

Under hänvisning till vad riksdagen i sin skrivelse nr 2 A, punkt 4, anført, får riksdagen sålunda anmäla, att riksdagen

dels bestämt antalet ordinarie befattningshavare hos kommerskollegium på nedanstående sätt:

Befattningshavare.	Avlöningsgrad.
1 generaldirektör, arvode enligt 5 § i reglementet	—
5 byråchefer	B 20
1 byrådirektör och överinspektör	B 19
1 navigationsskoleinspektör	B 19
1 skeppsmättningsöverkontrollör och överinspektör	B 19

Befattningshavare.	Avlöningsgrad.
1 byrådirektör	B 18
4 sekreterare	B 15
1 kamrerare	B 15
4 förste byråingenjörer	B 15
1 teknisk konsulent	B 15
1 sjötekniskt biträde	B 15
3 förste aktuarier	B 15
1 redaktör	B 15
5 notarier	B 13
3 aktuarier	B 13
1 registrator	B 13
4 kontorsskrivare, kvinnliga	C 5
7 kanslibiträden, kvinnliga	C 3
16 kontorsbiträden, kvinnliga	C 2
2 skrivbiträden, kvinnliga	C 1
1 förste expeditionsvakt	B 3
5 expeditionsvakter	B 1

dels godkänt följande stat för kommerskollegium, att tillämpas från och med år 1922:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 407,920
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	» 11,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag, högst</i>	» 110,000
<i>Förslagsanslag</i> kronor 529,420;	

dels ock under riksstatens tionde huvudtitel, med uteslutande av det under rubriken *kommerskollegium* uppförda ordinarie bestämda anslaget, under samma rubrik i riksstaten för år 1922 uppfört ett ordinarie förslagsanslag av 529,420 kronor.

5:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5) att, till förstärkning under år 1922 av kommerskollegii arbetskrafter i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen anfört, å extra stat för år 1922 anvisa ett förslagsanslag, högst, 147,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts under förevarande punkt gjorda äskanden har riksdagen upptagit till prövning i den ordning, de i propositionen angivits.

Såsom av propositionen framgår, fördela sig de för år 1922 beräknade anslagsposterna på följande sätt:

Kamrerar- och kassakontoret	kronor	2,436
Handelsbyråns upplysningssektion	»	35,498
Statistiska byråns avdelning för »Kommersiella meddelanden».....	»	6,148
Industribyrån:		
Ärenden rörande kraftlednings- och vattenkraftslånefonderna	»	10,164
» » elektriska anläggningar.....	»	10,634
» » behörighet att utföra elektriska anläggningar	»	10,414
Assistent åt tekniska konsulenten	»	6,048
Fartygsinspektionsbyrån.....	»	63,690
	Summa kronor	145,032.

Sistnämnda anslagssumma har departementschefen för erhållande av nödig säkerhetsmarginal ansett böra avrundas uppåt till 147,000 kronor.

Vad då först beträffar framställningen i vad den avser förstärkning av arbetskrafterna å kommerskollegii kamrerar- och kassakontor i samma omfattning som för innevarande år är fallet eller med ett kvinnligt biträde av nuvarande andra lönegraden, har riksdagen icke funnit skäl till erinran mot densamma.

Vidkommande härefter Eders Kungl. Maj:ts förslag om anslag till upprätthållande å kommerskollegii handelsbyrå under år 1922 av en upplysningssektion har riksdagen, med tanke på att ifrågavarande sektion, som tillkommit genom beslut av 1919 års lagtima riksdag, blott under kort tid varit i verksamhet, icke utan stor tveksamhet ansett sig kunna medgiva, att ytterligare arbetskraft nu anställas å sektionen ifråga. Förslaget om förstärkande av arbetskrafterna å sektionen med en tjänsteman av nuvarande första lönegraden har riksdagen dock icke ansett sig kunna bifalla, utan har riksdagen anvisat medel för anställandet av en amanuens. Med hänsyn härtill och med tillämpning av i propositionen följda beräkningsgrunder, kan det av Eders Kungl. Maj:t äskade anslaget nedsättas med 2,698 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag om anställande av en aktuarie å kommerskollegii statistiska byrås avdelning för »Kommersiella meddelanden» samt angående förstärkning av kollegii arbetskrafter för behandling av ärenden

rörande kraftlednings- och vattenkraftslånefonderna har icke givit riksdagen anledning till erinran, och har riksdagen likaledes ansett sig böra bifalla anvisandet av den av Eders Kungl. Maj:t äskade anslagsposten för förstärkning av arbetskrafterna å industribyråns elektriska sektion för behandling av vissa ärenden rörande elektriska anläggningar. Vid prövning av sistnämnda fråga har riksdagen emellertid ansett det kunna ifrågasättas, huruvida icke handläggning av nämnda ärenden, vilka tekniskt sett torde vara av ganska enkel beskaffenhet, hädanefter må kunna anförtros åt mindre kvalificerad arbetskraft än för närvarande är fallet.

Vad angår framställningen, i vad den avser förstärkning av arbetskrafterna å kommerskollegii industribyråns elektriska sektion för handläggning av ärenden angående behörighet att utföra elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring m. m., för vilket ändamål jämväl å tilläggsstat för år 1921 äskats ett belopp av 3,675 kronor, har riksdagen, vars vederbörande utskott under hand inhämtat upplysningar rörande det sektionen i fråga påvilande arbetet, ansett sig icke kunna bifalla förslaget om anställande av en förste byråingenjör å sektionen. Enligt riksdagens förmenande torde kollegii behov av ytterligare arbetskraft å ifrågavarande sektion bliva fullt tillgodosett genom anställandet av en byråingenjör. På grund härav kan den av Eders Kungl. Maj:t å 1922 års stat äskade anslagsposten nedsättas till 8,338 kronor och det å 1921 års tilläggsstat begärda anslaget begränsas till 2,825 kronor.

I detta sammanhang finner sig riksdagen böra framhålla, att, enligt vad till riksdagens kännedom kommit, en viss monopolställning för närvarande är för handen inom det elektriska installationsområdet, i det att större firmor i allmänhet ensamma få rätt ombesörja utförandet av installationsarbeten med uteslutande av andra, mindre firmor eller ensamma montörer. Då ett dylikt tillstånd icke synes vara förenligt med rättvisa och ej heller torde gagna allmänheten, vill riksdagen uttala den förhoppningen, att förhållandet i fråga upptages till närmare omprövning och, om så befinnes möjligt, åtgärder vidtagas, varigenom rättelse härutinnan vinnes.

Eders Kungl. Maj:ts framställning om anställande å kollegii industribyrå av en assistent åt tekniske konsulenten har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Beträffande slutligen Eders Kungl. Maj:ts förslag om anslag till kommerskollegii fartygsinspektionsbyrå har det synts riksdagen böra kunna tillsvida anstå med uppförandet i närmast högre lönegrad av den därtill föreslagna byråinspektören. På grund härav kan den av Eders

Kungl. Maj:t äskade anslagsposten nedsättas med 2,076 kronor till 61,614 kronor.

Enligt vad riksdagen sålunda beslutat komma de för nästkommande år erforderliga anslagsposterna för förstärkning av kollegii arbetskrafter att fördela sig på följande sätt:

Kamrerar- och kassakontoret	kronor	2,436
Handelsbyråns upplysningssektion	»	32,800
Statistiska byråns avdelning för »Kommersiella meddelanden»	»	6,148
Industribyrån:		
Ärenden rörande kraftlednings- och vattenkrafts-		
lånefonderna	»	10,164
» » elektriska anläggningar	»	10,634
» » behörighet att utföra elektriska		
anläggningar	»	8,338
Assistent åt tekniska konsulenten	»	6,048
Fartygsinspektionsbyrån	»	61,614
	Summa kronor	138,182.

Totalbeloppet, 138,182 kronor, har synts riksdagen böra avrundas till 138,200 kronor.

Under hänvisning till vad riksdagen i sin skrivelse nr 2 A, punkt 4, anfört får riksdagen sålunda anmäla, att riksdagen till *förstärkning under år 1922 av kommerskollegii arbetskrafter*, i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen angivit och riksdagen här ovan anfört, å extra stat för år 1922 anvisat ett förslagsanslag, högst, 138,200 kronor.

6:o) I förslaget till riksstat för år 1922 har Eders Kungl. Maj:t upptagit ordinarie anslaget till bergsstaten med oförändrat belopp, 84,800 kronor.

I fråga om förevarande anslag har i en inom första kammaren väckt motion, nr 107, hemställts, att riksdagen ville för sin del besluta *dels* vidtaga den förändring i fördelningen å olika rubriker av anslaget i fråga, att ettusen kronor överflyttas från rubriken »Vikariatersättningar för bergsstatstjänstemän» till rubriken »Expenser», så att under nämnda rubriker anslås respektive 500 och 7,500 kronor i stället för 1,500 och 6,500 kronor, *dels ock* medgiva motsvarande förändrade fördelning av det utav föregående års riksdag beviljade ordinarie anslaget till bergsstaten.

Till stöd för detta förslag har anförts följande:

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 14 saml. Nr 10 A.

»Uti 1920 års statsverksproposition såväl som uti den till innevarande års riksdag avlämnade upptages under tionde huvudtiteln såsom oförändrat ordinarie anslag till avlönande av bergsstaten en summa av 84,800 kronor, som, då det av 1919 års riksdag första gången beviljades, fördelades så, att det upptog bland annat under rubriken »Expenser m. m.» 6,500 kronor, samt under rubriken »Vikariatersättningar för bergsstatstjänstemän» 1,500 kronor. Beträffande expenserna hade Kungl. Maj:t på grund därav att sex bergmästare skulle bibehållas i stället för av kommerskollegiikommittén ursprungligen avsedda minskning till fyra stycken begärt ett anslag av 8,550 kronor, vilket emellertid av statsutskottet och riksdagen nedsattes till 6,500 kronor eller det samma som av kommittén beräknats för fyra bergmästare. Emellertid har det visat sig, att sistnämnda summa varit alldeles otillräcklig med de höga hyres- och bränslepriser, som äro rådande, oaktat stora inskränkningar i fråga om utrymme gjorts. Så har bergmästarexpeditionen i östra distriktet varit inrymd i ett rum av bergmästarens privata bostad, hans skrivbiträde varit placerat i någon slags skrub i kommerskollegii lokaler och gruvingenjören har fått utföra arbetet hemma i sin bostad. Ända till 1 oktober har även i norra distriktet expeditionen måst förläggas till bergmästarens privata bostad. Efter denna tid har lokal på två rum kunnat förhyras i någorlunda ellsäkert hus men för en årshyra av 1,000 kronor, vilken kommer att innevarande år svårt belasta det lilla expensanslaget, då det ju kommer att behövas för hela året. Då sålunda anslaget knappt nog räcker till för anskaffande av lokaler och deras uppvärmning, bliva utgifter för skrivmaterialier m. m. antingen delvis lagda på vederbörande befattningshavandes axlar eller ock ej i nödig mån tillgodosedda. Detta är särskilt olämpligt i fråga om inbindning och vård m. m. av de värdefulla arkivalierna.

Jag anser mig emellertid icke här böra göra något yrkande, som skulle medföra en ökning av hela anslagssumman för bergsstaten. Men då den andra av mig här ovan omnämnda anslagsposten, vikariatersättningar för bergsstatstjänstemän, vilken är avsedd att komma till användning för det fall, att befattningshavare blivit oförmögen till tjänstgöring på grund av kroppsskada, ådragen under tjänstutövning, icke med ett enda öre under år 1920 behövt tagas i anspråk, så synes det mig icke vara förbundet med någon som helst risk att från denna anslagspost överföra 1,000 kronor till rubriken »Expenser», varigenom den förut påpekade stora differensen mellan behov och tillgångar för deras avhjälpande i någon mån utjämnas. Jag torde under ärendets behandling få tillfälle att för vederbörande utskott framlägga närmare utredning om storleken av de behövliga expensmedlen för bergsstaten.»

På grund av de skäl, motionären till stöd för sitt förslag anført, har riksdagen ansett sig böra bifalla detsamma.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen
dels för år 1922 upptagit det ordinarie anslaget till bergsstaten med oförändrat belopp, 84,800 kronor;

dels vidtagit den förändring i fördelningen å olika rubriker av förevarande anslag, att ett belopp av 1,000 kronor överflyttats från rubriken »Vikariatersättningar för bergsstatstjänstemän» till rubriken »Expenser», så att under nämnda rubriker anvisats respektive 500 och 7,500 kronor i stället för 1,500 och 6,500 kronor;

dels ock medgivit motsvarande förändrade fördelning av det för innevarande år beviljade ordinarie anslaget till bergsstaten.

7:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till *arvoden åt två gruvingenjörer* å extra stat för år 1922 beviljat ett förslagsanslag, högst, 10,400 kronor.

8:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7) att för år 1922 upptaga det ordinarie anslaget till sprängämnesinspektionen med oförändrat belopp, 7,600 kronor.

Utan att ingå i prövning av departementschefens uttalande rörande en ifrågasatt men icke påyrkad ökning av arbetskrafterna i sprängämnesinspektionen, har riksdagen för år 1922 upptagit det ordinarie *anslaget till sprängämnesinspektionen* med oförändrat belopp, 7,600 kronor.

9:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till *arvoden åt två assistenter vid inspektionen över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring* å extra stat för år 1922 beviljat ett förslagsanslag, högst, 7,800 kronor.

10:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9) att till anordnande av förhandskontroll å fartygs sjövärdighet, i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen angivna grunder, å extra stat för år 1922 bevilja ett förslagsanslag, högst, 253,050 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts under förevarande punkt gjorda framställning har icke givit riksdagen anledning till annan erinran än att riksdagen med hänsyn till nedåtgående konjunkurer funnit det för ersättning till

skrivmaterialier och kontorskostnader åt fartygsinspektörerna beräknade beloppet, 800 kronor, kunna något begränsas, och har riksdagen bestämt ersättningen i fråga till 600 kronor. På grund härav kan det av Eders Kungl. Maj:t å 1922 års stat äskade beloppet nedsättas med 5,600 kronor till 247,450 kronor, och har en motsvarande jämkning vidtagits å det å 1921 års tilläggsstat uppförda förstärkningsanslaget.

I annat sammanhang återkommande till sistnämnda stat får riksdagen alltså nu anmäla, att riksdagen till *anordnande av förhandskontroll å fartygs sjövärdighet*, i huvudsaklig överensstämmelse med av chefen för handelsdepartementet angivna grunder, å extra stat för år 1922 beviljat ett förslagsanslag, högst, 247,450 kronor.

11:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 10) att från och med år 1922 höja det i staten för navigationsskolorna i riket upptagna anslaget till extra lärarkrafter vid behov, vikariatsarvoden m. m., nu 10,000 kronor, med 525 kronor till 10,525 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså anmäla, att riksdagen från och med år 1922 höjt det i staten för *navigationsskolorna* i riket upptagna anslaget till extra lärarkrafter vid behov, vikariatsarvoden m. m., nu 10,000 kronor, med 525 kronor till 10,525 kronor.

På grund härav har det ordinarie anslaget till navigationsskolorna, nu 178,120 kronor, höjts med 525 kronor till 178,645 kronor.

12:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 239) anmält, har riksdagen

dels bestämt antalet ordinarie befattningshavare i lotsstyrelsen på nedanstående sätt:

Befattningshavare.	Avlöningsgrad.
1 generallotsdirektör	A 3
2 byråchefer	B 20
1 överfyringenjör	B 20

Kanslibyrån.

1 sekreterare	B 15
1 kamrerare.....	B 15
1 registrator	B 13
2 revisorer och bokhållare.....	B 13
1 kassör och bokhållare	B 13

	Befattningshavare.	Avlöningsgrad.
1	kanslibitråde, kvinnligt	C 3
1	kontorsbiträde, kvinnligt	C 2

Fyringenjörkontoret.

2	fyringenjörer	B 15
2	verkmästare	B 13
1	materialförvaltare	B 13
1	förste expeditionsvakt	B 3
2	expeditionsvakter	B 1

dels med godkännande av vid sagda särskilda skrivelse fogade förslag till avlöningsstater för lotsstyrelsen, för lotspersonalen och för fyrpersonalen samt till omkostnadsstat och pensionsstat för lots- och fyrinrättningen med livräddningsanstalterna i riksstaten för år 1922 ökat förslagsanslaget till lots- och fyrinrättningen med livräddningsanstalterna, nu, 3,670,934 kronor med 1,214,180 kronor till 4,885,114 kronor;

dels medgivit, att de i nu gällande, av Eders Kungl. Maj:t den 1 oktober 1914 fastställda taxor å lotsavgifter förutom hemvägsersättning upptagna avgifter må från och med dag, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmes, tillsvidare utgå med 50 procents förhöjning;

dels ock medgivit, att från och med den 1 januari 1921 tillsvidare, intill dess annorlunda kan vara bestämt, den ersättning, varom stadgas i förordningen den 22 oktober 1909 angående ersättning till efterlevande, då någon av lotsverkets betjäning till följd av tjänstutövning ljutit döden, må — jämväl i de fall, då ersättningen grundar sig på ett av lotsstyrelsen före ingången av år 1921 meddelat beslut och oavsett när skadan, som föranlett dödsfallet, inträffat — efter Eders Kungl. Maj:ts närmare beprövande utgå med högst 100 procent utöver de belopp, vartill ersättningen må bestämmas enligt de i ovannämnda förordning angivna grunder.

13:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 239) anmält, har riksdagen medgivit, att de i nu gällande, av Eders Kungl. Maj:t den 3 juli 1903 för Öresunds södra och norra lotsstationer fastställda taxor å lotsavgifter förutom hemvägsersättning upptagna avgifter må från och med dag, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmes, efter Eders Kungl. Maj:ts närmare beprövande tillsvidare utgå med högst 50 procents förhöjning.

14:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 12) att till säkerhetsanstalter för sjöfarten å extra stat för år 1922 bevilja ett reservationsanslag av 642,500 kronor.

För ifrågavarande ändamål anvisade sistlidet års riksdag å extra stat för år 1921 ett reservationsanslag å 928,000 kronor samt å tilläggsstat för år 1920 ett dylikt anslag å 159,000 kronor.

Det av Eders Kungl. Maj:t till säkerhetsanstalter för sjöfarten å riksstaten för år 1922 äskade beloppet är avsett att användas enligt följande fördelning:

Halva kostnaden för ett nytt fyrskepp för norra Kvarken	kronor	289,500
Nytt boningshus och erforderliga uthus m. m. vid Kullens fyrplats	»	60,000
Nybyggnad av hamn för lotsbåtar vid Häfringe, Oxelösunds lotsplats	»	130,000
Upprensning av lotshamnen vid Rönnskär, Lilljungfruns lotsplats	»	40,000
Anordnande av luxbelysning vid Hakens fyr	»	3,000
Förstärkning och förändring av fyrskenen vid Ystads inre och yttre fyrar	»	12,000
Fortsatt införande av undervattenssignalering å fyrskepp m. m.	»	12,000
Fortsatt införande av agabelysning vid fyrar	»	60,000
Om- och tillbyggnad av boningshus samt reparationsarbeten vid Storjungfruns fyrplats	»	36,000
Summa kronor		642,500.

Förutom det å 1922 års stat begärda beloppet har Eders Kungl. Maj:t för ändamålet ifråga äskat ett anslag å 178,000 kronor å innevarande års tilläggsstat. Detta belopp är avsett att användas på nedanstående sätt:

Inköp av en motorjakt att användas för transporter och såsom logementsfartyg för byggnadsarbetare	kronor	16,000
Bonings- och uthus vid Näskubbens fyrplats	»	10,000
Anskaffning av en motorlotskutter för Brännö lotsplats	»	39,000
Ny utkiksställning av järn vid Oxelösunds lotsplats	»	25,000
Anordnande av fyrbelysning och bortsprängning av grund i Oxelösundet	»	25,000
Inköp av fyrskeppet Megrundet	»	30,000
Anskaffning av en kombinerad aga lys- och ljudboj med undervattensklocka jämte förankringsgods	»	33,000
Summa kronor		178,000.

Vid prövning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag om anvisande av medel å 1922 års riksstat till säkerhetsanstalter för sjöfarten har riksdagen funnit de av Eders Kungl. Maj:t framställda anslagskraven vara i huvudsak väl motiverade och sålunda av beskaffenhet att böra bifallas. Endast ett förslag härutinnan har riksdagen ansett sig icke kunna bifalla. Såsom av den ovan lämnade redogörelsen framgår, har Eders Kungl. Maj:t för uppförande av nytt boningshus och erforderliga uthus m. m. vid Kullens fyrplats äskat ett anslag å 60,000 kronor. Av den till stöd härför lämnade motiveringen har riksdagen emellertid icke blivit övertygad om, att ifrågavarande nybyggnadsarbeten äro oundgängligen av behovet påkallade. Riksdagen vill i detta sammanhang erinra om, att riksdagen avslagit Eders Kungl. Maj:ts förslag om anställande av ytterligare ett ordinarie fyrbiträde å fyrplatsen ifråga.

Beträffande det av Eders Kungl. Maj:t å innevarande års tilläggsstat äskade anslaget har riksdagen icke funnit skäl till annan erinran mot detsamma än att riksdagen ansett kostnaderna för anskaffning av en motorlotskutter för Brännö lotsplats allt för högt beräknade. Med hänsyn till nedåtgående pris torde dessa kostnader kunna något begränsas, och har riksdagen för den skull nedsatt den härför avsedda anslagsposten med 9,000 kronor till 30,000 kronor.

Till säkerhetsanstalter för sjöfarten har sålunda 169,000 kronor anvisats å 1921 års tilläggsstat och 582,500 kronor å 1922 års stat.

I annat sammanhang återkommande till det å tilläggsstaten för år 1921 äskade anslaget får riksdagen alltså nu anmäla, att riksdagen till *säkerhetsanstalter för sjöfarten* å extra stat för år 1922 beviljat ett reservationsanslag av 582,500 kronor.

15:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 13) att *dels* förklara, att nautisk-meteorologiska byrån skall med utgången av år 1921 upphöra, *dels ock*, vid bifall härtill, från och med år 1922 ur riksstaten utesluta de under tionde huvudtiteln nu uppförda ordinarie anslagen å 26,100 kronor till nautisk-meteorologiska byrån och 2,000 kronor till ålderstillägg för personalen vid samma byrå.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot förslaget härutinnan, får alltså anmäla, att riksdagen

dels förklarar, att nautisk-meteorologiska byrån skall med utgången av år 1921 upphöra,

dels ock från och med år 1922 ur riksstaten uteslutit de under tionde huvudtiteln nu uppförda ordinarie anslagen å 26,100 kronor till

nautisk-meteorologiska byrån och 2,000 kronor till ålderstillägg för personalen vid samma byrå.

16:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 14) att *dels* godkänna följande stat för patent- och registreringsverket att tillämpas från och med år 1922:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis beräknade till	kronor 515,700
Vikariatsersättningar samt avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., förslagsvis beräknade till	» 138,000
Renskrivning och skrivmaterialier, postavgifter, hyror, bränsle, lyse, renhållning och städning samt inventariers anskaffande och underhåll m. m., förslagsvis beräknat till	» 105,000
Böcker och tidskrifter, tryckning och bindningskostnader, kungörelser och publikationer m. m., efter avdrag av influtna prenumerationsavgifter och dylikt, förslagsvis beräknat till	» 200,000
Återställda registreringsavgifter, förslagsvis beräknade till	» 15,000
Bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern, förslagsvis beräknat till	» 1,600
Pensioner åt avskedade tjänstemän, förslagsvis beräknade till	» 1,840
<i>Reservationsanslag</i> kronor 977,140,	

dels ock, vid bifall härtill, höja det ordinarie reservationsanslaget till upprätthållande av patent- och registreringsverket, nu 777,600 kronor, med 199,540 kronor till 977,140 kronor

att av patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters medel direkt utgå.

Vid prövning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag har riksdagen funnit sig böra i huvudsak bifalla detsamma.

I den för avlöningar till ordinarie tjänstemän avsedda anslagsposten å 515,700 kronor ingå emellertid avlöningsmedel till fem förste byråingenjörer, en bibliotekarie och en sekreterare, vilka Eders Kungl. Maj:t föreslagit till uppförande i sextonde lönegraden. Enligt riksdagens beslut skola ifrågavarande befattningshavare placeras i femtonde lönegraden, i följd varav riksdagen funnit anslagsposten kunna begränsas till 509,000 kronor.

De för renskrivning och skrivmaterialier m. m. samt böcker och tidskrifter m. m. upptagna anslagsposterna å respektive 105,000 och 200,000 kronor har riksdagen icke kunnat undgå att finna allt för högt beräknade. Riksdagen, som emellertid ansett sig icke böra nu vidtaga en nedsättning av desamma, förutsätter dock, att posterna ifråga till ett kommande år i avsevärd mån begränsas. Under hänvisning till den framställning om statslån åt patent- och registreringsverket, som förekommer i propositionen angående 1921 års tilläggsstat, finner sig riksdagen böra särskilt framhålla angelägenheten av, att i verkets administration all nödig sparsamhet iakttages och att varje överflödig utgift undvikas.

Under hänvisning till vad riksdagen i sin skrivelse nr 2 A punkt 4 anfört, får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen

dels bestämt antalet befattningshavare å ordinarie stat i patent- och registreringsverket på nedanstående sätt:

Befattningshavare.	Avlöningsgrad.
1 generaldirektör	A 3
6 byråchefer	B 20
19 byrådirektörer	B 18
5 förste byråingenjörer	B 15
1 bibliotekarie	B 15
1 sekreterare	B 15
5 byråingenjörer	B 13
1 kassör och räkenskapsförare	B 13
1 registrator	B 13
1 föreståndare för granskning av varumärken	B 13
4 notarier	B 13
6 kanslibiträden, kvinnliga	C 3
17 kontorsbiträden, kvinnliga	C 2
1 förste expeditionsvakt	B 3
5 expeditionsvakter	B 1

dels godkänt följande stat för patent- och registreringsverket att tillämpas från och med år 1922:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis beräknade till	kronor 509,000
Vikariatsersättningar samt avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., förslagsvis beräknade till ...	» 138,000

Renskrivning och skrivmaterialier, postavgifter, hyror, bränsle, lyse, renhållning och städning samt inventariers anskaffande och underhåll m. m., förslagsvis beräknat till	kronor 105,000
Böcker och tidskrifter, tryckning och bindningskostnader, kungörelser och publikationer m. m., efter avdrag av influtna prenumerationsavgifter och dylikt, förslagsvis beräknat till	» 200,000
Återställda registreringsavgifter, förslagsvis beräknade till	» 15,000
Bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern, förslagsvis beräknat till	» 1,600
Pensioner åt avskedade tjänstemän, förslagsvis beräknade till	» 1,840
<i>Reservationsanslag</i> kronor 970,440,	

dels ock höjt det ordinarie reservationsanslaget till *upprätthållande av patent- och registreringsverkets verksamhet*, nu 777,600 kronor, med 192,840 kronor till 970,440 kronor

att av patent- och varumärkes- samt registreringsavgifternas medel direkt utgå.

17:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 15) att till bestridande av kostnaderna för den överståthållarämbetet och länsstyrelserna åliggande befattning med registreringar och anmälningar till förenings-, försäkrings- och handelsregistren å extra stat för år 1922 anvisa ett förslagsanslag av 4,000 kronor ävensom medgiva, att de till nämnda myndigheter inflytande avgifter för sådana registreringar och anmälningar må tillföras detta anslag såsom särskilda uppbördsmedel.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot det av Eders Kungl. Maj:t under förevarande punkt äskade anslagsbeloppet samt funnit den av Eders Kungl. Maj:t vidtagna förhöjningen av de vid anmälningar till handels- och föreningsregistren utgående avgifterna motiverad, får alltså anmäla, att riksdagen

dels till bestridande av kostnaderna för den överståthållarämbetet och länsstyrelserna åliggande befattning med registreringar och anmälningar till förenings-, försäkrings- och handelsregistren å extra stat för år 1922 anvisat ett förslagsanslag av 4,000 kronor;

dels ock medgivit, att de till nämnda myndigheter inflytande av-

gifter för sådana registreringar och anmälningar må tillföras detta anslag såsom särskilda uppbördsmedel.

18:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16) att *dels* godkänna följande stat för försäkringsinspektionen att tillämpas från och med år 1922:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis beräknade till	kronor	70,900
Arvodet å 3,000 kronor till två ledamöter	»	6,000
Till vikariatsersättning, avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, resekostnads- och traktamentsersättningar m. m., förslagsvis beräknat till	»	50,000
Avlöning åt en å övergångsstat uppförd registrator	»	6,400

Reservationsanslag kronor 133,300,

dels, vid bifall härtill, höja det ordinarie reservationsanslaget till upprätthållande av försäkringsinspektionens verksamhet, nu 85,200 kronor, med 48,100 kronor till 133,300 kronor, att av bidrag till försäkringsinspektionen direkt utgå,

dels ock förklara, att, så länge den å övergångsstat uppförde registratorn hos försäkringsinspektionen kvarstår å samma övergångsstat, den för inspektionen avsedda kvinnliga kontorskrivarebefattningen ej må tillsättas; skolandet under tiden den för denna kontorskrivarebefattning avsedda lön besparas.

I ovannämnda för avlöningar till ordinarie tjänstemän hos försäkringsinspektionen avsedda anslagspost å 70,900 kronor ingå bland annat avlöningsmedel till en förste aktuarie och två förste revisorer, vilka Eders Kungl. Maj:t föreslagit till uppförande i 16:de lönegraden. Enligt riksdagens beslut skola emellertid ifrågasättande befattningshavare placeras i 15:de lönegraden, i följd varav riksdagen funnit berörda anslagspost kunna nedsättas med 2,900 kronor till 68,000 kronor.

Vad Eders Kungl. Maj:t i övrigt under förevarande punkt föreslagit har riksdagen funnit sig böra bifalla. Riksdagen har visserligen ansett det kunna ifrågasättas, nuruvida icke den av Eders Kungl. Maj:t äskade förhöjningen av anslaget till vikariatsersättningar m. m. bort kunna något begränsas, men har riksdagen efter övervägande funnit sig icke böra vidtaga någon nedsättning av anslaget i fråga.

Under återopande av vad riksdagen i sin skrivelse nr 2 A, punkt 4, anført, får riksdagen sålunda anmäla, att riksdagen

dels bestämt antalet ordinarie befattningshavare hos försäkringsinspektionen på nedanstående sätt:

Befattningshavare.	Avlöningsgrad.
1 överdirektör	A 2
1 ledamot och byrådirektör	B 18
1 förste aktuarie	B 15
2 förste revisorer	B 15
1 revisor	B 13
1 kontorsskrivare, kvinnlig	C 5
1 kanslibitråde, kvinnligt	C 3
1 expeditiönsvakt	B 1

dels godkänt följande stat för försäkringsinspektionen att tillämpas från och med år 1922:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis beräknade till	kronor	68,000
Arvoden å 3,000 kronor till två ledamöter	»	6,000
Till vikariatsersättning, avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, resekostnads- och traktamentsersättningar m. m., förslagsvis beräknat till	»	50,000
Avlöning åt en å övergångsstat uppförd registrator	»	6,400

Reservationsanslag kronor 130,400,

dels i riksstaten för år 1922 höjt det ordinarie reservationsanslaget till *upprätthållande av försäkringsinspektionens verksamhet*, nu 85,200 kronor, med 45,200 kronor till 130,400 kronor, att av bidrag till försäkringsinspektionen direkt utgå,

dels ock förklarat, att, så länge den å övergångsstat uppförde registratorn hos försäkringsinspektionen kvarstår å samma övergångsstat, den för inspektionen avsedda kvinnliga kontorsskrivarebefattningen ej må tillsättas; skolandet under tiden den för denna kontorsskrivarebefattning avsedda lön besparas.

19:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17)

dels medgiva,

att å statens provningsanstalts avlöningsstat må från och med år 1922 uppföras ytterligare en förste avdelningsingenjör med avlöning av 5,800 kronor, därav lön 3,600 kronor, tjänstgöringspenningar 1,800

kronor och ortstillägg 400 kronor, samt att nämnde befattningshavare må kunna tilldelas ålderstillägg efter enahanda grunder, som gälla för övriga befattningshavare av motsvarande avlöningsgrad i statens provningsanstalt,

dels förklara,

att berörda ålderstillägg skola utgå av det å utgiftsstaten för statens provningsanstalt uppförda anslaget till ålderstillägg, samt

att för ifrågavarande befattningshavare skola bliva gällande de villkor och bestämmelser, som för åtnjutande av fastställda avlöningsförmåner gälla för motsvarande befattningshavare i statens provningsanstalt,

dels höja det i avlöningsstaten för statens provningsanstalt upptagna anslaget till ålderstillägg med 100 kronor eller från 2,000 kronor till 2,100 kronor,

dels fastställa följande nya omkostnadsstat för statens provningsanstalt att gälla från och med år 1922:

Omkostnadsstat.

Till gas och elektrisk ström, förslagsanslag	kronor	12,000
» värme, förslagsanslag	»	25,000
» inventarier och inventariers underhåll, förslagsanslag, högst	»	10,000
» bibliotek, förslagsanslag, högst	»	3,000
» glasvaror, förslagsanslag	»	5,000
» tillfälliga biträden, tjänsteresor m. m., förslagsanslag, » laboratorieutensilier, kemikalier, materialier, förbrukningsartiklar, provningsanordningar, m. m., förslagsanslag	»	30,000
» expenser, förslagsanslag.....	»	24,000
» försäkring av byggnader och utrustning, underhåll av tomten m. m., förslagsanslag.....	»	12,000
		3,000

Summa kronor 124,000,

dels ock, vid bifall till vad sålunda föreslagits, höja det ordinarie förslagsanslaget till upprätthållande av provningsanstaltens verksamhet, nu utgörande 279,050 kronor, med 25,900 kronor till 304,950 kronor, att i första hand av inkomster av statens provningsanstalt direkt utgå.

Till förstärkning av det i omkostnadsstaten för statens provningsanstalt upptagna anslaget till expenser m. m. har Eders Kungl. Maj:t å 1921 års tilläggsstat äskat ett förslagsanslag, högst, å 9,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag i vad detsamma avser anställande av en förste avdelningsingenjör å den byggnadstekniska avdelningen hos statens provningsanstalt har riksdagen funnit sig böra bifalla.

Vad däremot angår den av Eders Kungl. Maj:t till godkännande framlagda omkostnadsstaten har riksdagen icke kunnat undgå att finna vissa å densamma upptagna anslagsposter alltför högt beräknade, och gäller detta i all synnerhet de för värme, tillfälliga biträden, tjänsteresor m. m. och laboratorieutensilier m. m. avsedda posterna. Riksdagen, som ansett dessa kunna begränsas till resp. 20,000, 25,000 och 20,000 kronor, har alltså bestämt provningsanstaltens omkostnadsstat till 110,000 kronor.

Riksdagen, som i övrigt icke funnit skäl till erinran mot vad Eders Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit, får alltså nu beträffande 1922 års stat anmäla, att riksdagen

dels medgivit, att å statens provningsanstalts avlöningsstat må från och med år 1922 uppföras ytterligare en förste avdelningsingenjör med avlöning av 5,800 kronor, därav lön 3,600 kronor, tjänstgöringspenningar 1,800 kronor och ortstillägg 400 kronor, samt

att nämnde befattningshavare må kunna tilldelas ålderstillägg efter enahanda grunder, som gälla för övriga befattningshavare av motsvarande avlöningsgrad i statens provningsanstalt,

dels förklarar, att berörda ålderstillägg skola utgå av det å utgiftsstaten för statens provningsanstalt uppförda anslaget till ålderstillägg, samt

att för ifrågavarande befattningshavare skola bliva gällande de villkor och bestämmelser, som för åtnjutande av fastställda avlöningsförmåner gälla för motsvarande befattningshavare i statens provningsanstalt,

dels höjt det i avlöningsstaten för statens provningsanstalt upptagna anslaget till ålderstillägg med 100 kronor eller från 2,000 kronor till 2,100 kronor,

dels fastställt följande nya omkostnadsstat för statens provningsanstalt att gälla från och med år 1922:

Omkostnadsstat.

Till gas och elektrisk ström, förslagsanslag	kronor	12,000
» värme, förslagsanslag	»	20,000
» inventarier och inventariers underhåll, förslagsanslag, högst	»	10,000

Till bibliotek, förslagsanslag, högst	kronor	3,000
» glasvaror, förslagsanslag	»	5,000
» tillfälliga biträden, tjänsteresor m. m., förslagsanslag	»	25,000
» laboratorieutensilier, kemikalier, materialier, förbrukningsartiklar, provningsanordningar, m. m., förslagsanslag	»	20,000
» expenser, förslagsanslag, ...	»	12,000
» försäkring av byggnader och utrustning, underhåll av tomten m. m., förslagsanslag	»	3,000

Summa kronor 110,000,

dels ock höjt det ordinarie förslagsanslaget till *upprätthållande av provningsanstaltens verksamhet*, nu utgörande 279,050 kronor, med 11,900 kronor till 290,950 kronor,

att i första hand av inkomster av statens provningsanstalt direkt utgå.

20:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 18) att till fortsatt utrustning av statens provningsanstalt med tekniska hjälpmedel å extra stat för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

För ifrågavarande ändamål har Eders Kungl. Maj:t å tilläggsstat för år 1921 äskat ett anslag å enahanda belopp, som det för år 1922 begärda.

Riksdagen, som funnit sig böra medgiva anvisandet av de utav Eders Kungl. Maj:t äskade beloppen, får alltså nu beträffande 1922 års stat anmäla, att riksdagen till *fortsatt utrustning av statens provningsanstalt med tekniska hjälpmedel* å extra stat för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

Handel och sjöfart.

21:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 19) att, under förutsättning att verksamheten vid handelshögskolan i Stockholm fortsättes efter i huvudsak den nu följda plan, såsom bidrag till underhållande av samma skola på extra stat för år 1922 anvisa ett förslagsanslag, högst, 60,000 kronor, att till handelshögskoleföreningens i Stockholm styrelse utbetalas med hälften under förra halvåret 1922 under

villkor, att minst tolv friplatser för studerande vid högskolan komma att finnas inrättade under läsåret 1921—1922 samt återstående hälften under senare halvåret 1922 under villkor, att dylika friplatser till minst samma antal, som nyss sagts, inrättats för läsåret 1922—1923.

Riksdagen, som funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förvarande framställning, får alltså anmäla, att riksdagen under förutsättning att *verksamheten vid handelshögskolan i Stockholm* fortsättes efter i huvudsak den nu följda plan, såsom bidrag till underhållande av samma skola på extra stat för år 1922 anvisat ett förslagsanslag, högst, 60,000 kronor, att till handelshögskoleföreningens i Stockholm styrelse utbetalas med hälften under förra halvåret 1922 under villkor, att minst tolv friplatser för studerande vid högskolan komma att finnas inrättade under läsåret 1921—1922, samt återstående hälften under senare halvåret 1922 under villkor, att dylika friplatser till minst samma antal, som nyss sagts, inrättas för läsåret 1922—1923.

22:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 20) att ej mindre å extra stat för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 40,000 kronor för att, i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen tillstyrkta grunder, utdelas såsom understöd *dels*, under benämning exportstipendier, till personer, som utan officiell ställning utrikes verka för avsättning av svenska exportartiklar, import till Sverige av råvaror och andra förnödenheter samt transitohandeln över Sverige, *dels ock*, under benämning handelsstudiestipendier, till personer, som önska utrikes förvärva praktiska insikter i handelsyrket, än även medgiva, att ovanberörda av departementschefen förordade grunder må efter Eders Kungl. Maj:ts närmare beprövande tillämpas jämväl i avseende å användningen av vad som vid 1921 års utgång återstår odisponerat av de till export- och handelsstudiestipendier tidigare anslagna medel.

Att de förut utgående anslagen till exportstipendier och handelsstudiestipendier sammanföras till ett anslag har icke givit riksdagen anledning till erinran, och har riksdagen likaledes ansett sig böra bifalla de av Eders Kungl. Maj:t föreslagna ändringarna av de för stipendierna nu gällande bestämmelser. Vad däremot det av Eders Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppet beträffar, har riksdagen med hänsyn till förefintliga relativt stora reservationer å anslagen till stipendierna i fråga, funnit anslaget nu kunna avsevärt begränsas. Riksdagen har bestämt anslaget till 10,000 kronor, och får alltså anmäla, att riksdagen *dels* å extra stat för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 10,000 kronor för att, i huvudsaklig överensstämmelse med av departe-

mentschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 7 januari 1921 angivna grunder, utdelas såsom understöd *dels*, under benämning exportstipendier, till personer, som utan officiell ställning utrikes verka för avsättning av svenska exportartiklar, import till Sverige av råvaror och andra förnödenheter samt transitohandeln över Sverige, *dels ock*, under benämning handelsstudiestipendier, till personer, som önska utrikes förvärva praktiska insikter i handelsyrket;

dels ock medgivit, att ovanberörda av departementschefen förordade grunder må efter Eders Kungl. Maj:ts närmare beprövande tillämpas jämväl i avseende å användningen av vad som vid 1921 års utgång återstår odisponerat av de till export- och handelsstudiestipendier tidigare anslagna medel.

23:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 21) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, såsom *understöd till auktoriserade handelskammare i riket*, att utgå med ett belopp av 3,000 kronor till envar handelskammare under av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 7 januari 1921 förordade villkor, på extra stat för år 1922 anvisat ett förslagsanslag, högst, 36,000 kronor.

24:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 22) att såsom understöd för år 1922, på sätt av departementschefen förordats, till svenska handelskamrar i utlandet på extra stat för år 1922 anvisa ett förslagsanslag, högst, 72,500 kronor.

Vid prövning av Eders Kungl. Maj:ts föreliggande förslag har riksdagen icke funnit anledning till erinran mot detsamma, i vad det avser oförändrade understöd åt handelskamrarna i Frankrike och i Schweiz samt förhöjda sådana åt handelskamrarna i London och i Sydney. Däremot har riksdagen ansett sig icke kunna medgiva, att det till handelskammaren i Förenta Staterna nu utgående understödet, 10,000 kronor, skulle från och med nästkommande år fördubblas, utan har riksdagen höjt detsamma med 50 procent till 15,000 kronor. På grund härav kan det av Eders Kungl. Maj:t äskade anslaget nedsättas till 67,500 kronor. Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen såsom *understöd för år 1922 till svenska handelskamrar i utlandet* på extra stat för år 1922 anvisat ett förslagsanslag, högst, 67,500 kronor.

25:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 23) att, under villkor att Sveriges allmänna exportförening under år 1922 bedriver sin *Bihang till riksdagens protokoll 1921. 14 saml. Nr 10 A.*

verksamhet i huvudsakligen den form och i minst den omfattning, som i företedd förslagsstat för samma år angives, samt att i granskningen av föreningens verksamhet och räkenskaper deltagar en av Eders Kungl. Maj:t förordnad revisor, såsom bidrag till föreningens verksamhet under sistnämnda år å extra stat för år 1922 anvisa ett förslagsanslag, högst, 25,000 kronor, med skyldighet för föreningen att såväl till chefen för handelsdepartementet som till kommerskollegium avgiva berättelse om föreningens verksamhet under ifrågavarande år ävensom redogörelse för föreningens ekonomiska ställning vid utgången av samma år.

Sveriges allmänna exportförening har alltsedan sin tillkomst år 1887 årligen tilldelats statsunderstöd med varierande belopp. Från och med år 1917 har understödet utgått med ena hälften ur ett av riksdagen för ändamålet anvisat anslag och med andra hälften ur handels- och sjöfarts- samt manufakturförslagslånefonderna, med lika fördelning fonderna emellan. För år 1920 har det sammanlagda understödsbeloppet — för år 1919 20,000 kronor — höjts till 50,000 kronor, därav 25,000 kronor anvisats å tilläggsstaten för år 1920, medan enligt särskilda beslut av Eders Kungl. Maj:t den 7 januari och den 9 juli samma år 12,500 kronor utanordnats från manufakturförslagslånefonden och enahanda belopp från handels- och sjöfartsfonden.

Till bidrag åt Sveriges allmänna exportförenings verksamhet har Eders Kungl. Maj:t, förutom ovanberörda å 1922 års stat begärda anslag, å tilläggsstat för innevarande år äskat ett anslag å 25,000 kronor.

Riksdagen, som funnit sig böra medgiva anvisandet av de av Eders Kungl. Maj:t för förevarande ändamål äskade anslag, får alltså nu be- träffande 1922 års stat anmäla, att riksdagen, i likhet med vad för sistlidet år ägt rum, under villkor att *Sveriges allmänna exportförening* under år 1922 bedriver sin verksamhet i huvudsakligen den form och i minst den omfattning, som i företedd förslagsstat för samma år angives, samt att i granskningen av föreningens verksamhet och räkenskaper deltagar en av Eders Kungl. Maj:t förordnad revisor, såsom bidrag till föreningens verksamhet under sistnämnda år å extra stat för år 1922 anvisat ett förslagsanslag, högst, 25,000 kronor, med skyldighet för föreningen att såväl till chefen för handelsdepartementet som till kommerskollegium avgiva berättelse om föreningens verksamhet under ifrågavarande år ävensom redogörelse för föreningens ekonomiska ställning vid utgången av samma år.

26:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 24) har riksdagen, i likhet med vad innevarande år ägt rum, till *täckande av den å Sverige belöpande delen av kostnaderna för en internationell byrå i Bryssel för handelsstatistik* på extra stat för år 1922 anvisat ett förslagsanslag av 650 kronor.

27:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 25) att å extra stat för år 1922 under benämning »ersättning till sjömanshusen» anvisa ett förslagsanslag, högst, 162,000 kronor, för beredande åt sjömanshusen av skäligen ersättning för dem åliggande bestyr med värnpliktiges inskrivning och redovisning samt för andra dem åvilande bestyr för statsverkets räkning.

I samband med Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning har riksdagen till behandling förehaft en inom andra kammaren väckt motion, nr 148, vari hemställts, att riksdagen vid eventuellt beviljande av ifrågasvarande anslag härvid fogar det villkoret, att förenklingar snarast möjligt måtte vidtagas i sjömanshusens organisation.

Till stöd för sitt förslag har motionären anfört följande:

»I statsverkspropositionen är under tionde huvudtiteln upptaget ett anslag å extra stat för år 1922 uppgående till 162,000 kronor för beredande åt sjömanshusen av skäligen ersättning för dem åliggande bestyr med värnpliktiges inskrivning och redovisning samt för andra dem åvilande bestyr för statsverkets räkning. Den statliga ersättningen till sjömanshusen för förenämnda bestyr har till och med år 1920 utgått med 40,000 kronor, men blev på grund av framställning av Kungl. Maj:t vid fjolårets riksdag höjd till 162,000 kronor. Höjningen av anslaget är närmare motiverat i propositionerna såväl till 1920 som till innevarande års riksdagar. Vid genomgående av ärendet finner man att nämnda anslag till sjömanshusen av statsmedel ingalunda utgör full ersättning åt sjömanshusen för dem åliggande verksamhet i statsverkets tjänst. Enligt den utredning, som, med anledning av riksdagsskrivelsen den 29 maj 1915, företagits av 1916 års sjömanshuskommitté, finner man att kommitterade, efter en ingående undersökning angående sjömanshusens arbetsuppgifter, enat sig om att uppskatta statens andel häri till 75 procent. Härav skulle sålunda följa att statsverket borde bidraga med 75 procent av omkostnaderna för ifrågasvarande anstalter. Sjömanshusens omkostnader ha av kommitterades majoritet beräknats att, efter det att en viss omorganisation genomförts, fränsett dyrtidstilläggen, uppgå till 448,000 kronor, men av en reservant bland de kommitterade till endast 216,000 kronor. I en skrivelse till Kungl. Maj:t den 13 december 1919

lägger kommerskollegium sistnämnda siffra till grund och begär en ökning av de hittills utgående ersättningarna till sjömanshusen av statsmedel från 40,000 kronor till 162,000 kronor. Härvid pointeras emellertid, att vid fixerandet av denna siffra dyrtidstilläggen för sjömanshusens tjänstemannapersonal icke tagits med i beräkningen.

Den närvarande årliga budgeten för rikets 47 sjömanshus är synnerligen svår att fastslå, då någon alla sjömanshusen omfattande redogörelse av den art, att de olika posterna i budgeten framgå, icke avgives. Vid den utredning, som sjömanshuskommittéerna läto verkställa och som omfattade året 1916, framgick att, för nämnda år, avlöningarna uppgingo till cirka 190,000 kronor, varav 7,700 kronor i dyrtidstillägg, och att övriga omkostnader belöpte sig till cirka 80,000 kronor. År 1918 hade avlöningarna stigit till 281,000 kronor och förvaltningskostnaderna till 104,000 kronor. Genom den ökning av dyrtidstilläggen, som sedan 1918 ägt rum, torde sjömanshusens förvaltningskostnader för närvarande belöpa sig till över 500,000 kronor, måhända närmare 600,000 kronor.

Man kan fråga sig, varifrån medel tagas för bestridande av dessa höga omkostnadsbelopp. Tydligen icke från statsverket, då härifrån till och med år 1920 endast 40,000 kronor utgått. Den erforderliga inkomstökningen för sjömanshusen härflyter dels från en ökning av fartygens tonavgifter från tre till fem öre per ton, dels ock i synnerhet från ökningen i beloppet av sjöfolkets hyresavgifter. Denna senare post, som år 1916 uppgick till 150,000 kronor per år och 1918 till 161,000 kronor per år, torde nu, på grund av stegringen i den allmänna lönenivån till sjöss, uppgå till två- å tredubbla siffran mot år 1916. Sjöfolket erlägger som bekant 1 procent av sin månadshyra i hyresavgift, och främst har det alltså varit sjöfolkets hyresavgiftsmedel, som åtgått för bestridande av sjömanshusens utgiftsstegringar. Även med den ökning i den statliga ersättningen, som från och med innevarande år tillkommer sjömanshusen, måste fortfarande sjöfolkets hyresavgifter i mycket stor utsträckning tagas i anspråk för att hålla sjömanshusens ekonomi flytande.

Angående de vid sjömanshusen beviljade understöden, vilka år 1916 uppgingo till 343,000 kronor och år 1918 till 355,000 kronor, har någon större ökning av detta belopp icke kunnat äga rum. Då sjömanshusens inkomst av räntor å ägande kapital samt på nettoinkomst av fastigheter under de senare åren utgjort cirka 280,000 kronor, finner man härav, att sjöfolkets hyresavgiftsmedel icke i den utsträckning, som rimligen kan begäras, bliva använda till sitt egentliga syfte.

Ökningen av det statliga bidraget till sjömanshusen från och med

år 1921 är allt för otillräckligt för kompensering av stegringen i utgiftsbeloppen. Kommerskollegii förslag till fördelning av statsbidraget må utjämna vissa orättvisor vid understödsutdelningen, men härigenom uppnås ingalunda någon väsentlig rättelse. Över allt bland de sjöfarande är man fullständigt ense därom, att det nuvarande ekonomiska systemet för förvaltningen av rikets sjömanshus är ohållbart och att genomgripande ändringar tarvas.

Frågan om indragning av ett större eller mindre antal sjömanshus har länge varit före. Redan en kommitté från de första åren på 1900-talet föreslog en indragning av vissa sjömanshus. I undertecknads motion från år 1915 påyrkas en centralisering av sjömanshusverksamheten. Chefen för marininstaben understryker i sitt yttrande över motionen, att, ur värnpliktsynpunkt sett, en centralisering av sjömanshusärendena vore önskvärd. 1917 års sjömanshuskommitté föreslår en indragning av 16 sjömanshus; en reservant inom kommittén vill minska antalet sjömanshus till 12. Kommerskollegium, hos vilket betänkandet från 1917 års sjömanshuskommitté ligger för granskning, har ännu icke velat intaga någon ståndpunkt i frågan om förenklningar i sjömanshusens administration. I en den 1 november 1920 dagtecknad promemoria anför kollegiet de skäl, som förmått dem att tillsvidare i förevarande avseende ställa sig avbidande. Jag skall icke närmare ingå på dessa skäl; för den som närmare granskar densamma framträder emellertid en bestämd uppfattning av att kollegiet icke visat tillräcklig förståelse för kravet på mindre kostsamma förvaltningsformer inom ett område, som, ehuru det icke direkt är underlagt statsverket, dock fordrar statens medverkan för att kunna skapa förenklade administrativa förhållanden. En del av de skäl, som i promemorian anföres såsom anledning till varför kollegiet icke ansett sig böra nu utarbeta förslag om en åtminstone tillnärmelsevis slutlig organisation av sjömanshusen, exempelvis att sjölagskommittéer framlagt ett förslag om anordnande av disciplinnämnder eller att en lag tillkommit om arbetstiden å svenska fartyg, äro av den art att de gå vid sidan av saken, då nämligen sjömanshusorganisationen föga eller intet beröres av dessa ting. Angående frågan om upprättande av ett centralregister för sjöfolket i Sverige så är detta förslag tillsvidare ett löst projekt. Skola åtgärder för förenklande och förbilligande av den statliga administrationen här i landet inhiäras, tills att full enighet på alla håll råder om huru dessa förenklningar skola ske, då torde nedsättningen å våra administrationskostnader mycket länge komma att låta vänta på sig.»

Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag har riksdagen ansett sig

böra bifalla. Med anledning av vad i motionen nr 148 anförts finner sig riksdagen böra uttala, att riksdagen förutsätter, att Eders Kungl. Maj:t riktar sin uppmärksamhet på åstadkommande av förenklingar i sjömanshusens organisation, i den mån sådana visa sig lämpliga och möjliga att ernå.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen å extra stat för år 1922 under benämning »ersättning till sjömanshusen» anvisat ett förslagsanslag, högst, 162,000 kronor, för *beredande åt sjömanshusen av skäligh ersättning för dem åliggande bestyr med värnpliktiges inskrivning och redovisning samt för andra dem åvilande bestyr för statsverkets räkning.*

28:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till *läkarundersökning av sjöfolk* i enlighet med de av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 7 januari 1921 angivna grunder å extra stat för år 1922 beviljat ett förslagsanslag av 27,000 kronor.

29:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 27) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, å extra stat för år 1922 anvisat till *arvode med 2,000 kronor åt en var av två dispachörsassistenter*, anställda den ene i Stockholm och den andre i Göteborg, ett förslagsanslag, högst, 4,000 kronor.

30:o) I enlighet med vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 28) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till täckande av den å Sverige belöpande delen av *kostnaderna för uppehållande av internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten* å extra stat för år 1922 beviljat ett förslagsanslag av 9,500 kronor.

Bergsbruk, industri, hantverk och slöjd.

31:o) Med anledning av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 29) har riksdagen för år 1922 upptagit det i ordinarie anslagstiteln »Befrämjande i allmänhet av bergsbruket» ingående *reservationsanslaget till reseunderstöd åt personer, som önska i främmande länder förvärva ökad insikt och skicklighet i vad till bergshanteringen hörer*, med oförändrat belopp 6,000 kronor.

På grund härav kommer det ordinarie anslaget till befrämjande i allmänhet av bergsbruket för år 1922 att utgå med oförändrat belopp, 8,700 kronor, varav bestämt anslag 2,700 kronor och reservationsanslag 6,000 kronor.

32:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 30) att för år 1922 upptaga de särskilda reservationsanslagen under den å ordinarie stat uppförda anslagstiteln »Befrämjande i allmänhet av slöjderna» med oförändrade belopp, nämligen:

reservationsanslaget till reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena, 75,000 kronor;

reservationsanslaget till reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri, 25,000 kronor;

reservationsanslaget till reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industrien, 20,000 kronor;

samt reservationsanslaget till reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, som icke ägna sig åt bergshantering, 35,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, i vad detsamma avser anvisande av anslag av enahanda belopp som de för innevarande år beviljade till reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena, åt idkare av hantverk och annan mindre industri samt åt verkmästare och förmän inom industrien, har riksdagen funnit sig böra bifalla. Däremot har riksdagen med hänsyn till förefintliga betydande reservationer å anslaget till reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, som icke ägna sig åt bergshantering, funnit detta anslag kunna i avsevärd mån begränsas. Riksdagen, som ansett anslaget kunna bestämmas till 10,000 kronor, får anmäla, att riksdagen för år 1922 upptagit de särskilda reservationsanslagen under den å ordinarie stat uppförda anslagstiteln »Befrämjande i allmänhet av slöjderna» med följande belopp, nämligen:

reservationsanslaget till *reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena* 75,000 kronor;

reservationsanslaget till *reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri* 25,000 kronor;

reservationsanslaget till *reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industrien* 20,000 kronor; samt

reservationsanslaget till *reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, som icke ägna sig åt bergshantering*, 10,000 kronor.

På grund härav och då någon ändring icke ifrågasatts i det i

nämnda anslagstitel ingående bestämda anslaget å 13,500 kronor, kommer det ordinarie anslaget till befrämjande i allmänhet av slöjderna för år 1922 att minskas med 25,000 kronor till 143,500 kronor, varav såsom bestämt anslag 13,500 kronor och 130,000 kronor, utgörande särskilda reservationsanslag till reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena, idkare av hantverk och annan mindre industri, verkmästare och förmän inom industrien samt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, som icke ägna sig åt bergshanteringen.

33:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 31) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, såsom särskilda förslagsanslag, högst, anvisat å extra stat för år 1922

dels till anställande av en andre instruktör i husslöjd 3,000 kronor,
dels till arvodeshöjning åt extra instruktören i husslöjd 1,000 kronor,
dels ock för beredande av personligt ålderstillägg med 500 kronor till extra instruktören i husslöjd Olof Olsson Hagner, därest han fortfarande med gott vitsord tjänstgör i denna egenskap, 500 kronor
 eller tillhopa 4,500 kronor.

34:o) Eders Kungl. Maj:ts har föreslagit riksdagen (punkt 32) att för år 1922 å extra stat anvisa såsom särskilda förslagsanslag, högst,
dels för anställande av en förste torvingenjör, fyra torvingenjörer och två torvassistenter 57,100 kronor,

varav dock 400 kronor till förste torvingenjören skola utgå allenast under förutsättning att hans bostadsadress är Stockholm,

dels till skrivhjälp åt förste torvingenjören 2,500 kronor,
dels ock till personligt ålderstillägg å 1,000 kronor åt en var av förste torvingenjören Ernst Jacob Wallgren och torvingenjören Thure Gustaf Thorgny Björkman samt å 500 kronor till en var av torvingenjörerna friherre Melcher Otto Falkenberg och Gustaf Theodor Sjögren, i varje fall under förutsättning att befattningshavaren fortfarande med gott vitsord tjänstgör i denna egenskap, 3,000 kronor eller tillhopa 62,600 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, i vad detsamma avser anvisande dels av 57,100 kronor för fortsatt anställning av torvingenjörer och torvassistenter, dels ock av 3,000 kronor för personliga ålderstillägg åt de i förslaget omförmälda torvingenjörerna, har riksdagen ansett sig böra bifalla. Beträffande däremot framställningen om anslag å 2,500

kronor till skrivhjälp åt förste torvingenjören har riksdagen funnit, att det belopp, som för ändamålet bör beviljas, kan begränsas till 1,500 kronor för år 1922 och 750 kronor för år 1921.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för år 1922 å extra stat anvisat såsom särskilda förslagsanslag, högst,

dels för anställande av en förste torvingenjör, fyra torvingenjörer och två torvassistenter 57,100 kronor,

varav dock 400 kronor till förste torvingenjören skola utgå allenast under förutsättning att hans bostadsadress är Stockholm,

dels till skrivhjälp åt förste torvingenjören 1,500 kronor,

dels ock till personligt ålderstillägg å 1,000 kronor åt en var av förste torvingenjören Ernst Jacob Wallgren och torvingenjören Thure Gustaf Thorgny Björkman samt å 500 kronor till en var av torvingenjörerna friherre Melcher Otto Falkenberg och Gustaf Theodor Sjögren, i varje fall under förutsättning att befattningshavaren fortfarande med gott vitsord tjänstgör i denna egenskap, 3,000 kronor

eller tillhopa 61,600 kronor.

35:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 33) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för *anställande av torvbiträden* å extra stat för år 1922 anvisat ett förslagsanslag, högst, 16,200 kronor.

36:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 34) att å extra stat för år 1922 anvisa såsom förslagsanslag, högst,

dels av det av 1917 års riksdag beviljade anslag av 40,000 kronor till upprätthållande av en torvskola under åren 1918—1922 8,000 kronor;

dels ock såsom ökat statsbidrag till samma skola 6,000 kronor, eller tillhopa 14,000 kronor.

Vid prövning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag har riksdagen i likhet med departementschefen funnit det vara med billigheten överensstämmande, att någon ökning i statsbidraget till torvskolan — utöver den redan från och med år 1919 beviljade anslagsökningen av 2,400 kronor — nu medgives. Att, på sätt Eders Kungl. Maj:t föreslagit, nu höja avlöningsförmånerna till föreståndaren för skolan samt biträdande läraren vid densamma med 1,700 respektive 825 kronor, har riksdagen dock icke kunnat medgiva, utan synes det riksdagen skäligen, att ifrågasvarande befattningshavares arvoden bestämmas till 4,000 respektive 1,000 kronor. Då vidare med hänsyn till nedgående konjunkturen skäl icke synes

föreligga för höjning av det till kost och logi åt tre frielever beräknade statsbidraget samt vissa mindre jämkningar böra kunna äga rum i de för ersättning för dagtraktamenten till torvingenjörerna och för reparationer m. m. beräknade anslagsposterna, har riksdagen begränsat det av Eders Kungl. Maj:t äskade statsbidraget till 3,500 kronor. Av samma skäl har riksdagen nedsatt det å 1921 års tilläggsstat begärda beloppet, 3,600 kronor, till 1,100 kronor.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen å extra stat för år 1922 anvisat såsom förslagsanslag, högst,

dels av det av 1917 års riksdag beviljade anslag av 40,000 kronor till upprätthållande av en torvskola under åren 1918—1922 8,000 kronor, dels ock såsom ökat statsbidrag till samma skola 3,500 kronor eller tillhoppa 11,500 kronor.

37:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 35) att för fullföljande av den utav 1916 års riksdag beslutade undersökningen av staten tillhöriga mossar å extra stat för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 16,500 kronor.

För fullföljande av berörda undersökning har Eders Kungl. Maj:t å tilläggsstat för år 1921 äskat ett anslag å 5,000 kronor.

I likhet med departementschefen anser riksdagen, att den nu ifrågasvarande undersökningen av statens torvmossar bör fullföljas och slutföras. Riksdagen har emellertid funnit, att en begränsning i de av Eders Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppen bör kunna äga rum, och har riksdagen nedsatt såväl det å 1921 års tilläggsstat som det å 1922 års riksstat beräknade anslaget med 1,500 kronor.

Återkommande i annat sammanhang till anslaget å tilläggsstat får riksdagen alltså nu anmäla, att riksdagen för fullföljande av den utav 1916 års riksdag beslutade undersökningen av staten tillhöriga mossar å extra stat för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 15,000 kronor.

38:o) På grund av vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 36) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, under de av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 7 januari 1921 angivna villkor såsom *bidrag till Sveriges hantverksorganisations verksamhet* å extra stat för år 1922 anvisat ett förslagsanslag, högst, 4,000 kronor.

39:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 37) att till statsunderstöd åt hantverksidkare för utbildande av lärlingar samt till lärlingspremier, att användas enligt de av departementschefen förordade grunder, å extra stat för år 1922 bevilja ett förslagsanslag, högst, 28,945 kronor.

Riksdagen, som funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså anmäla, att riksdagen till *statsunderstöd åt hantverksidkare för utbildande av lärlingar samt till lärlingspremier*, att användas enligt de av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 7 januari 1921 förordade grunder, å extra stat för år 1922 beviljat ett förslagsanslag, högst, 28,945 kronor.

40:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 38) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, åt *föreningen för svensk hemslöjd* såsom bidrag till uppehållande av dess verksamhet under år 1922 å extra stat för sagda år anvisat ett förslagsanslag, högst, 15,000 kronor.

41:o) Med anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, åt *svenska slöjdföreningen* såsom bidrag för uppehållande av dess verksamhet å extra stat för år 1922 anvisat ett förslagsanslag, högst, 20,000 kronor.

42:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 40) att *dels* till bedrivande genom ingenjörsvetenskapsakademien av tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet å extra stat för år 1922 anvisa ett förslagsanslag, högst, 200,000 kronor,

dels ock, under förutsättning att en anläggning för försök i fabriksmässig skala med framställning ur alunskiffer av olja och andra produkter varder förhyrd eller inköpt, för färdigställande och drift under år 1922 av omförmälda anläggning å extra stat för år 1922 anvisa ett förslagsanslag, högst, 100,000 kronor.

Till bedrivande genom ingenjörsvetenskapsakademien av tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet anvisade sistlidet års riksdag såsom förslagsanslag, högst, dels å tilläggsstat för år 1920 under sjunde huvudtiteln ett belopp av 150,000 kronor, därav 50,000 kronor skulle användas till inköp av apparatutrustning, dels ock å extra stat för år 1921 under tionde huvudtiteln ett belopp av 200,000 kronor, att utgå enligt av Eders Kungl. Maj:t fastställda närmare villkor.

För ifrågavarande ändamål har Eders Kungl. Maj:t nu å 1922 års stat äskat ett anslag av enahanda storlek som det för innevarande år beviljade. För ett statligt befrämjande av den inhemska skifferoljeproduktionen har Eders Kungl. Maj:t härjämte äskat ett anslag å 105,000 kronor å 1921 års tilläggsstat samt 100,000 kronor å 1922 års stat.

Vad då först vidkommer förslaget om ett anslag 200,000 kronor å extra stat för år 1922 till bedrivande genom ingenjörsvetenskapsakademien av tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet har riksdagen funnit sig böra bifalla detsamma.

Däremot har riksdagen icke ansett tillräckliga skäl föreligga att för inköp och färdigställande av en anläggning för försök i fabriksmässig skala med framställning ur alunskiffer av olja och andra produkter bevilja anslag såväl å 1921 års tilläggsstat som å extra stat för år 1922 i den omfattning, Eders Kungl. Maj:t föreslagit. De förberedande åtgärder, som ansetts böra föranleda anslag, på sätt i propositionen förordats, hava nämligen syntts riksdagen icke vara så långt framförda, att därpå kan grundas säkert omdöme rörande lämpligheten av en dylik utgift. Likaledes har det syntts riksdagen ovisst, huruvida ett av förhållandena till synes motiverat understöd åt de enskilda strävanden, som nedlagts på uppgiften att på ett ekonomiskt sätt tillgodogöra sig landets skiffertillgångar (exempelvis de av ingenjör S. V. Berg företrädda) skulle vid bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag komma vederbörande till del. För att emellertid arbetet skall kunna utan uppehåll fortgå, har riksdagen funnit skäligt medgiva att å 1921 års tilläggsstat ställes till Eders Kungl. Maj:ts förfogande ett belopp motsvarande det å tilläggsstaten under punkt 17 äskade eller 105,000 kronor att utnyttjas för de anläggningar eller främjande av de experiment av annan art å förevarande område, som Eders Kungl. Maj:t efter särskild prövning därvid finner bäst motiverade.

Därest under år 1922 ytterligare behov av medel för ändamålet skulle visa sig föreligga, torde Eders Kungl. Maj:t äga tillfälle att hos 1922 års riksdag därom göra erforderlig framställning.

Härav följer, att riksdagen nu funnit sig böra avslå anslagsäskandet om 100,000 kronor å 1922 års stat.

I detta sammanhang har riksdagen uppmärksammat, att hos socialstyrelsen förberedas åtgärder för åstadkommande av en i möjligaste mån effektiv kontroll över bränsleförbrukningen inom av statsverket disponerade byggnader och lokaler m. m. Riksdagen finner sig med anledning härav böra uttala nödvändigheten av att, därest dylika åtgärder komma till stånd, erforderligt samarbete mellan socialstyrelsen

och ingenjörsvetenskapsakademien anordnas, så att ej jämsides med varandra likartade uppgifter på olika håll samtidigt bearbetas.

Under återopande av vad sålunda anförts får riksdagen, som i annat sammanhang återkommer till frågan om anslaget å 1921 års tilläggsstat, anmäla, att riksdagen

dels till bedrivande genom ingenjörsvetenskapsakademien av tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet å extra stat för år 1922 anvisat ett förslagsanslag, högst, 200,000 kronor,

dels ock avslagit Eders Kungl. Maj:ts förslag om anslag för inköp och färdigställande av en anläggning för försök i fabriksmässig skala med framställning ur alunskiffer av olja och andra produkter.

Diverse.

43:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 41) har riksdagen från och med år 1922 minskat det under tionde huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till *ålderstillägg*, nu 10,000 kronor, med 5,000 kronor till 5,000 kronor.

44:o) Som riksdagen i särskild skrivelse (nr 279) anmält, har riksdagen under tionde huvudtiteln till rese- och traktamentspenningar uppfört ett ordinarie förslagsanslag å 50,000 kronor.

45:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 43) att minska det å ordinarie stat under tionde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till tryckningskostnader, nu 125,011 kronor, med 5 kronor till 125,006 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen på grund härav och för jämnande av huvudtitelnslutsumma i riksstaten för år 1922 under tionde huvudtiteln upptagit det ordinarie förslagsanslaget till bestridande av *tryckningskostnader* med 124,986 kronor.

46:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för *beredande av semester åt vid lotsverket anställda arbetare* på extra stat för år 1922 beviljat ett förslagsanslag av 16,200 kronor.

Övriga ordinarie anslag.

47:o) Beträffande de i nu gällande riksstat under tionde huvudtiteln uppförda ordinarie anslag, som här ovan icke särskilt omnämnts, har någon förändring icke ifrågasatts.

Riksdagen får anmäla, att samtliga de ordinarie anslag under tionde huvudtiteln, som här ovan icke blivit särskilt omförmälda, i riksstaten för år 1922 upptagits med oförändrade belopp.

Stockholm den 17 juni 1921.

Med undersåtlig vördnad.

Verkliga utgifter.

X. Tionde huvudtiteln. Handelsdepartementet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
A. Departementet.					
1	Departementschefen			24,000	
2	Övergångsavlönning för departementschefen, <i>förslagsanslag</i> , högst				2,000
3	Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, <i>förslagsanslag</i>			150,300	
4	Departementets verksamhet, <i>förslagsanslag</i> , högst ..				12,000
	Säger för departementet			174,300	14,000
B. Centrala verk med underlydande stater.					
Kommerskollegium:					
1	Kommerskollegium, <i>förslagsanslag</i>			529,420	
2	Förstärkning av kommerskollegii arbetskrafter, <i>förslagsanslag</i> , högst				138,200
Bergsstaten:					
3	Bergsstaten			84,800	
4	Arvoden åt två gruvingenjörer, <i>förslagsanslag</i> , högst				10,400
5	Sprängämnesinspektionen			7,600	
Inspektion över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring:					
6	Inspektionen			20,800	
7	Arvoden åt två assistenter, <i>förslagsanslag</i> , högst ..				7,800
8	Förhandskontroll å fartygs sjövärdighet, <i>förslagsanslag</i> , högst				247,450
Undervisningsanstalter för sjöfart:					
9	Navigationsskolorna	178,645			
10	Navigationslärarkursen, <i>reservationsanslag</i>	2,200			
11	Ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalterna för sjöfart, <i>förslagsanslag</i>	11,000		191,845	
12	Skeppsmättningskostnad, <i>förslagsanslag</i>			32,200	

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
Lots- och fyrväsendet:					
Lots- och fyrinrättningen med livräddningsanstalterna, <i>förslagsanslag</i> :					
13 a	Direkt anvisning	4,884,705			
13 b	Friheter	405			
13 c	Ersättningar	4			
		4,885,114			
14	Säkerhetsanstalter för sjöfarten, <i>reservationsanslag</i>		582,500	4,885,114	582,500
Patent- och registreringsverket:					
15	Upprätthållande av patent- och registreringsverkets verksamhet, <i>reservationsanslag</i> , att av patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters medel direkt utgå			970,440	
16	Kostnader, som föranledas av överståthållarämbetets och länsstyrelsernas befattnings med vissa slag av registrering, <i>förslagsanslag</i>				4,000
Försäkringsinspektionen:					
17	Upprätthållande av försäkringsinspektionens verksamhet, <i>reservationsanslag</i> , att av bidrag till försäkringsinspektionen direkt utgå			130,400	
Statens provningsanstalt:					
18	Upprätthållande av statens provningsanstalts verksamhet, <i>förslagsanslag</i> , att i första hand av inkomster av provningsanstalten direkt utgå			290,950	
19	Fortsatt utrustning av statens provningsanstalt med tekniska hjälpmedel, <i>reservationsanslag</i>				60,000
Säger för centrala verk med underlydande stater				7,143,569	1,050,350
C. Handel och sjöfart.					
1	Handelshögskolan i Stockholm, <i>förslagsanslag</i> , högst				60,000
2	Export- och handelsstudiestipendier, <i>reservationsanslag</i>				10,000
3	Auktoriserade handelskammare i riket, <i>förslagsanslag</i> , högst				36,000
4	Svenska handelskamrar i utlandet, <i>förslagsanslag</i> , högst				67,500
5	Sveriges allmänna exportförening, <i>förslagsanslag</i> , högst				25,000

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
6	Internationell byrå i Bryssel för handelsstatistik, <i>förslagsanslag</i>				650
7	Ersättning till sjömanshusen, <i>förslagsanslag</i> , högst				162,000
8	Läkarundersökning av sjöfolk, <i>förslagsanslag</i>				27,000
9	Arvoden åt två dispaschörsassistenter, <i>förslags-</i> <i>anslag</i> , högst				4,000
10	Internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten, <i>förslagsanslag</i>				9,500
	Säger för handel och sjöfart				401,650
	D. Bergsbruk, industri, hantverk och slöjd.				
	Befrämjande i allmänhet av bergsbruket:				
1 a	<i>Bestämt anslag</i>	2,700			
1 b	<i>Reservationsanslag</i>	6,000		8,700	
	Befrämjande i allmänhet av slöjderna:				
2 a	<i>Bestämt anslag</i>	13,500			
	<i>Reservationsanslag:</i>				
2 b	Reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena	75,000			
2 c	Reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri	25,000			
2 d	Reseunderstöd åt verkmästare och för- män inom industrien	20,000			
2 e	Reseunderstöd åt teoretiskt och prak- tiskt bildade tekniker, som icke ägna sig åt bergshanteringen	10,000	130,000	143,500	
	Husslöjden:				
3	Befrämjande av husslöjden	25,000			
4	Andre instruktör i husslöjd, <i>förslagsanslag</i> , högst		3,000		
5	Arvodeshöjning åt extra instruktören i hus- slöjd, <i>förslagsanslag</i> , högst		1,000		
6	Personligt ålderstillägg till extra instruktören i husslöjd O. O. Hagner, <i>förslagsanslag</i> , högst ..		500	25,000	4,500
	Torvtillgångarnas tillgodogörande:				
7	Torvingenjörer och torvassistenter, <i>förslagsan-</i> <i>slag</i> , högst		57,100		
8	Skrivhjälp åt förste torvingenjören, <i>förslagsan-</i> <i>slag</i> , högst		1,500		
9	Personliga ålderstillägg åt vissa torvingenjörer, <i>förslagsanslag</i> , högst		3,000		
10	Torvbiträden, <i>förslagsanslag</i> , högst		16,200		
11	Torvskola, <i>förslagsanslag</i> , högst		11,500		

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
12	Undersökning av staten tillhöriga mossar, <i>reservationsanslag</i>		15,000		104,300
13	Sveriges hantverksorganisation, <i>förslagsanslag</i> , högst				4,000
14	Understöd åt hantverksidkare för utbildande av lärlingar m. m., <i>förslagsanslag</i> , högst				28,945
15	Föreningen för svensk hemslöjd, <i>förslagsanslag</i> , högst				15,000
16	Svenska slöjdföreningen, <i>förslagsanslag</i> , högst				20,000
17	Tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet, <i>förslagsanslag</i> , högst				200,000
	Säger för bergsbruk, industri, hantverk och slöjd			177,200	376,745
	E. Ingenjörsvetenskapsakademien.				
1	Verksamheten vid ingenjörsvetenskapsakademien, <i>förslagsanslag</i> , högst			40,000	
	F. Diverse.				
1	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>			5,000	
2	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i> ..			50,000	
3	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i>			50,000	
4	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>			124,986	
5	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>förslagsanslag</i>			150,000	
6	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>			25,000	
7	Semester åt vid lotsverket anställda arbetare, <i>förslagsanslag</i>				16,200
	Säger för diverse			404,986	16,200
	Summa			7,940,055	1,858,945